



De Vlaams-Nederlandse

Delta

Meer dan ooit vragen de uitdagingen van deze tijd om een grensoverschrijdende, grensontkennende en grensverleggende samenwerking. Om gemeenschappelijke noden aan te pakken richtten in 2011 de grensprovincies Antwerpen, Noord-Brabant, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Zeeland en Zuid-Holland een samenwerkingsnetwerk op: de Vlaams-Nederlandse Delta.

Een grensoverschrijdend samenwerkingsmodel

GITTE DE VRIES [BELEIDSADVISEUR INTERNATIONALE SAMENWERKING, PROVINCIE ANTWERPEN]

In goede samenwerking met de steden, de zeehavens, het bedrijfsleven en een aantal kennisinstellingen faciliteert het netwerk voor de Vlaams-Nederlandse Delta projecten die de economisch-logistieke ontwikkeling van de regio ten goede komen. Als leidraad stelden de Universiteit van Antwerpen en de Erasmus Universiteit in Rotterdam in 2011 een ruimtelijk economische analyse op genaamd de Visienota.

De oorsprong van het netwerk Vlaams-Nederlandse Delta ligt in de Rijn-Schelde-Delta samenwerking, die op haar beurt weer voortvloeide uit respectievelijk het Eerste en Tweede Delta Akkoord. Het huidige netwerk berust dus op een traditie van 20 jaar.

Het netwerk Vlaams-Nederlandse Delta is uniek, zowel in zijn deelnemers als in zijn opgave. De Delta verandert continu, de komende jaren sneller dan ooit, en dat brengt kansen maar ook uitdagingen met zich mee. Om deze kansen te grijpen en uitdagingen aan te gaan, is samenwerking op hoger niveau en op lange termijn nodig.

Het Vlaams-Nederlands Deltanetwerk is geen uitvoeringsorganisatie die zelf projecten uitvoert. Wel wil het erover waken dat de verschillende stakeholders uit het gebied zich niet verliezen in de waan van de dag. Concreet doet het dat door ontmoetingen te organiseren rond knelpunten en uitdagingen die ons allen aanbelangen. De netwerkmomenten hebben tot doel kennis te delen, samenwerkingsmogelijkheden te zoeken en te werken aan het gezamenlijk verhaal van een duurzame toekomst. Dit narratief is uiterst belangrijk om de klimaatcrisis waarin we ons bevinden te boven te komen. Dat vraagt om bestuurlijke moed, ambtelijk lef en een ondernemerschap dat verder gaat dan we gewend zijn.

De focus van het netwerk Vlaams-Nederlandse Delta ligt primair op de ontmoeting tussen de provincies, de vertegenwoordigers van de Nederlandse, Vlaamse en Benelux-overheden, alsmede de vertegenwoordigers van de zeehavens. Vanuit de regio werkt het netwerk dan ook graag mee aan de voorbereidingen en opvolging van de tweejaarlijkse topontmoetingen van de Vlaamse en Nederlandse Minister-Presidenten. Secundair wordt ook invulling gegeven aan de triple-helix gedachte. De ontmoeting is echter meer dan een informeel onderonsje. Essentieel is de onderliggende intentie om aan het narratief invulling te geven. Door elkaar verhalen te vertellen, hopen we meer inzicht te krijgen in de disrupties waarmee transities nu eenmaal gepaard gaan. De ontmoeting tussen de provincies en de vertegenwoordigers van de Nederlandse, Vlaamse en Benelux-overheden vinden plaats in de stuurgroep. De ambtelijke kerngroep bereidt deze ontmoetingen voor, samen met het netwerksecretariaat.

Jaarlijks is er een ontmoeting met de zeehavens in de vorm van een netwerkluunch, en een ontmoeting met de triple-helix partijen in de vorm van een Vlaams-Nederlandse Deltaconferentie. Op de netwerkluunch van afgelopen jaar bespraken we de voortgang en mogelijke impact van de Brexit op de actoren in de Vlaams-Nederlandse Delta. Op de meest recente Deltaconferentie¹ bekeken we mogelijke samenwerkingen op het vlak van de circulaire economie. Hoe geraken we van een lineaire naar een circulaire economie, van een afvalbeleid naar een productbeleid? Hoofdspreker was Janez Potočnik, gewezen Europees Commissaris voor Milieu en nu co-voorzitter van het International Resource Panel van het Milieuprogramma van de Verenigde Naties.

Een kompas voor samenwerking?

‘Mensen hebben geen stoel nodig, ze willen zitten. We hebben geen koelkasten nodig, we moeten ons voedsel kunnen bewaren. We hebben geen pesticiden nodig, we hebben velden nodig die beschermd zijn tegen mogelijke ziektes en plagen. En zo’, sprak Janez Potočnik, ‘kan je doorgaan. Alles wat we doen of hebben, kan vanuit dat standpunt herdacht en ontwikkeld worden. Als je met deze logica het hele economische systeem analyseert en hervormt, is er veel mogelijk. Bedrijven zijn dan niet langer alleen maar handelaars in producten met een vervaldatum, ze bieden diensten aan en zijn verantwoordelijk voor het goed beheer van de grondstoffen. Ik ben niet principieel tegen groei, wel tegen hoe we die definiëren. We moeten zo snel mogelijk afstappen van het bruto binnenlands product als graadmeter van groei. Het bruto binnenlands product is als een kompas met een gebroken naald.’ Als het de intentie van het netwerk is ervoor te zorgen dat de Delta een regio blijft waar het goed werken, leven en recreëren is, dan zal dat het kompas moeten zijn dat het netwerk hanteert. In 2011 ontwikkelde het netwerk een deltamonitor, die de duurzame vooruitgang van het netwerk in beeld brengt. Ook deze zou zich op basis van de inzichten van Janez Potocnik moeten richten op bloei, veel eerder dan op economische groei. Na de hoofdspreker kwamen ook enkele bedrijven als Arcelor-Mittal, Indaver en Biobased Delta toelichten hoe zij de circulaire economie in de praktijk toepassen en waar voor hen de knelpunten liggen die de verdere groei naar een circulaire economie belemmeren. Het is net rond deze knelpunten dat het Vlaams-Nederlands Netwerk opereert.

¹ Het tiende Nationaal Deltacongres vond op 29 november 2019 plaats in het Provinciehuis van Antwerpen.